

Vestfold
og Telemark
revisjon

Risikovurdering 2024

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Tinn kommune

Innhold

1. Innledning	4
1.1. Bakgrunn – mandat	4
1.2. Metode	4
1.3. Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	5
2. Gjennomførte revisjoner	6
3. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	8
4. Om Tinn kommune	9
4.1. Kommunens organisering	9
4.2. Selskaper og interkommunale samarbeid	9
4.3. Økonomi	10
5. Kommunale foretak	12
5.1. Rjukanbadet KF	12
5.2. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	12
6. Sentralt tjenesteområde og tverrgående tema	13
6.1. Internkontroll	13
6.2. Etikk, habilitet og varsling	13
6.3. Bærekraft	14
6.4. Arkiv og dokumentasjon - åpenhet og innsyn	16
6.5. Informasjonssikkerhet og personvern	16
6.6. Beredskap	18
6.7. Anskaffelser	18
6.8. Næringsarbeid og offentlig støtte	19
6.9. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	19
7. Tjenesteområde oppvekst, kultur og inkludering	21
7.1. Barnehage	21
7.2. Grunnskole og SFO	21
7.3. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	23
7.4. Barnevernstjenesten	23
7.5. Nav	25
7.6. Voksenopplæring	26
7.7. Kultur	27

7.8.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	27
8.	Tjenesteområde levekår	28
8.1.	Tildelingskontor og koordinerende enhet	28
8.2.	Hjemmetjeneste	28
8.3.	Institusjon	30
8.4.	Helse og familietjenester	30
8.5.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	32
9.	Tjenesteområde samfunn	33
9.1.	Utbygging/prosjekt.....	33
9.2.	Eiendomsforvaltning	33
9.3.	Planlegging og byggesaksbehandling.....	34
9.4.	Klima og miljø	35
9.5.	Vann og avløp	37
9.6.	Renovasjon	37
9.7.	Brann og feiervesen	38
9.8.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	38
10.	Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap	40
10.1.	Eierskapskontroller	40
10.2.	Forvaltningsrevisjon i selskap	41
10.3.	Aktuelle tema for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap	42
Vedlegg	43

1. Innledning

1.1. Bakgrunn – mandat

Kontrollutvalget skal utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og skal påse at det blir utført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i kommunen.¹

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Undersøkelsene kan rettes mot kommunen og mot kommunens selskaper. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk.

Eierskapskontroll er en kontroll av om kommunen utøver sitt eierskap i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og aksepterte prinsipp for god eierstyring. Kontrollen skal utføres av revisor i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, og kan kombineres med forvaltningsrevisjon i selskap. Se mer om eierskapskontroll i kapittel 10.

Plan for forvaltningsrevisjon skal vise på hvilke områder kommunen planlegger å ha forvaltningsrevisjon. Planen skal dekke både kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Plan for eierskapskontroll skal vise hvilke eierskapskontroller kommunen planlegger å ha.

Planene skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet og eierskap, og av virksomheten i kommunens selskaper.

Kommunestyret selv skal vedta planene innen utgangen av første år i valgperioden. Vedtatte planer gjelder inntil ny plan er vedtatt. Kommunestyret gir vanligvis kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer og/eller fravike planene.

Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for kommunens plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Risikovurderingen er utarbeidet av Vestfold og Telemark revisjon IKS (VTR) på oppdrag fra kontrollutvalget i Tinn kommune, jf. sak 19/23. Risikovurdering for forvaltningsrevisjon står i kapitlene 4-9, og risikovurdering for eierskapskontroll står i kapittel 10.

1.2. Metode

Risikovurderingen er av overordnet karakter, og det kan være noe usikkerhet ved informasjonen vi bygger på. Det kan også skje endringer i risikobildet i løpet av planperioden. Vi har tatt utgangspunkt i følgende:

¹ Jf. kommuneloven § 23-2, § 23-3 og § 23-4.

- gjeldende krav og forventninger innenfor kommunens ansvarsområder og eierskap
- nøkkeltall fra KOSTRA, andre databaser og annen statistikk
- informasjon om internkontroll og annen sentral informasjon i årsmelding, budsjett og økonomiplan
- innspill og synspunkt fra kommunedirektør/kommunens ledelse
- innspill fra hovedverneombud og hovedtillitsvalgt
- innspill og synspunkt fra kontrollutvalg, ordfører og ledende politikere i kommunen
- gjennomførte og planlagte tilsyn fra statlige myndigheter
- forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller gjennom de siste årene
- andre erfaringer og kunnskap fra revisjonsarbeidet

1.3. Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kommunens ordning med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er regulert av selskapsavtalen for VTR IKS. Omfanget av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fremgår av oppdragsbrevet og det årlige budsjettbrevet fra VTR.

VTR kan levere anslagsvis fire rapporter om forvaltningsrevisjon og én rapport om eierskapskontroll til Tinn kommune, fordelt over fire år, avhengig av tema og innretning på undersøkelsene. Dersom kommunen ønsker det, kan kommunen kjøpe flere eller mer omfattende forvaltningsrevisjoner eller eierskapskontroller enn det som i utgangspunktet er avtalt.

2. Gjennomførte revisjoner

Forvaltningsrevisjoner 2020-2023

I Tinn kommune er følgende forvaltningsrevisjoner (inkludert forvaltningsrevisjoner i selskap) gjennomført i perioden 2020-2023:

- 426 007 Rjukan Næringsutvikling AS – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap (2020)
- 3818 401 Etikk og varsling (2021)
- 3818 402 Kvalitet i sykehjem (2022)
- 3818 403 Anskaffelser (2022)
- 3818 404 Tinn Energi – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap (2023)

Forenklet etterlevelseskontroll 2020-23

Revisor gjennomfører årlig forenklet etterlevelseskontroll med kommunens økonomiforvaltning.² Etterlevelseskontrollen gjøres med små ressurser, og gir moderat sikkerhet for funnene. I Tinn kommune har revisor kontrollert følgende tema:

- Offentlige anskaffelser - konsulenttjenester (2020)
- Selvkost – arealområdene (2021)
- Selvkost – vann og avløp (2022)
- Attestantens rolle (2023)

Innspill til forvaltningsrevisjoner

Avtroppende kontrollutvalg gav i sak 20/23 følgende innspill til risikovurderingen:

- Grunnskole
- Rjukanbadet KF
- Kvalitet og oppfølging av vann- og avløpsanlegg
- Arkiv og journal
- Kontraktoppfølging ved større investeringsprosjekter – kvalitetssikring og kontroll i gjennomføringsfasen ved større prosjekter

Sittende kontrollutvalg gav følgende innspill i sak 5/24:

- Kommunedirektørens internkontroll

Vi har fått følgende innspill fra kommunedirektør og kommunalsjefer:

- Internkontroll
- Økonomi – Levekår

² Jf. kommuneloven § 24-9

- Arbeidsmiljøloven § 14 – ansettelse
- Arena Kompetanse AS

Vi har også bedt om innspill fra hovedverneombud og hovedtillitsvalgt, men de har ikke gitt noen.

Vi har bedt om innspill fra ordfører, gruppe- og utvalgsledere. Vi har fått følgende innspill:

- Arkiv og journal
- Etikk og varsling

3. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tabellen viser hvor vi, basert på risikovurderingen, mener det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Opplistingen er kronologisk. Aktuelle eierskapskontroller og forvaltningsrevisjon i selskap er omtalt i kap. 10

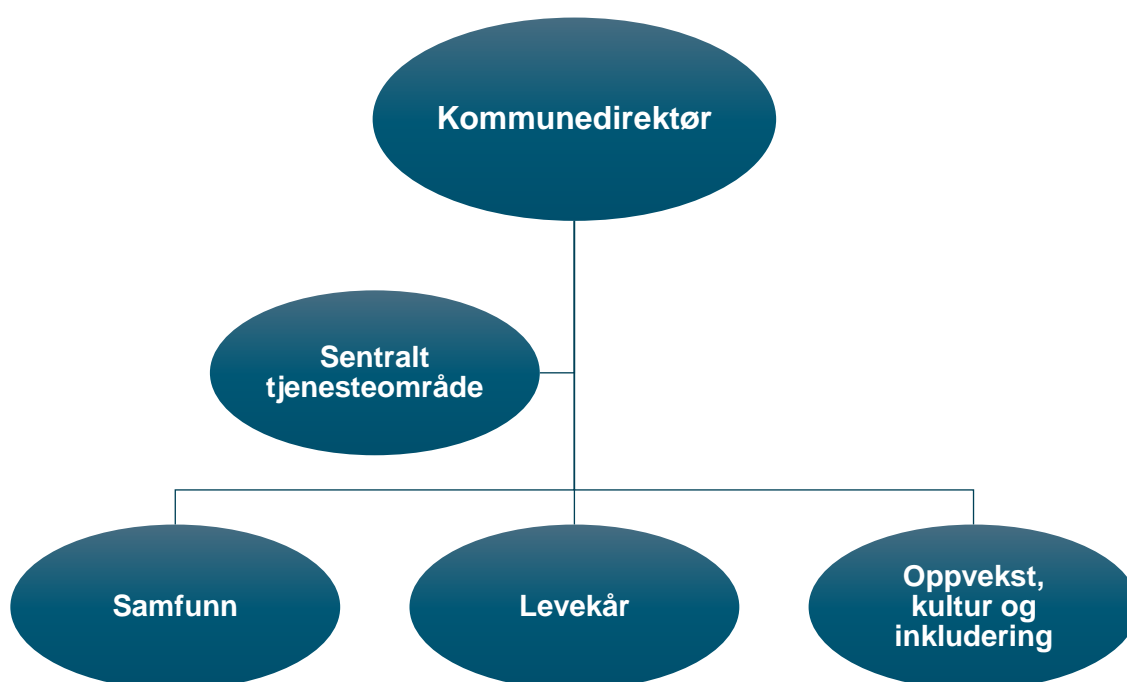
Tema	Vinkling/kommentar	Se kapittel
Rjukanbadet KF	Samhandling, styring, rapportering og dokumentasjon	5.1
Internkontroll	Styringssystemer, rutiner og avviksrutiner	6.1
Arkiv og journal	Kan kombineres med åpenhet og innsyn	6.4
Personopplysningsloven	Kommunens arbeid med å ivareta grunnleggende krav etter personopplysningsloven	6.5
Skolemiljø	Kommunen arbeid med å sikre et godt skolemiljø.	7.2
Barn i lavinntektsfamilier	Flere mulige vinklinger	7.5
Hjemmetjenester til funksjonshemmede	Saksbehandling, ev. bruk av tvang	8.1 og 8.2
Byggesak	Saksbehandling, klage ev. tilsyn	9.3
Renovasjon	Flere mulige vinklinger	9.6

4. Om Tinn kommune

4.1. Kommunens organisering

Tinn kommune har tre tjenesteområder. I tillegg kommer Sentralt tjenesteområde som inneholder ulike stab- og støttefunksjoner.

Kommunen hadde i 2022 626 ansatte (vikarer medregnet).

Rjukanbadet KF er kommunens eneste kommunale foretak, jf. kommuneloven kapittel 9. Kommunale foretak er en del av kommunen, men har egen daglig leder og et styre, som er direkte underlagt bystyret.

4.2. Selskaper og interkommunale samarbeid

Tinn kommune eier flere selskaper og deltar i mange interkommunale samarbeid. Noen er organisert i egne rettssubjekter, andre er organisert som kommunale oppgavefelleskap eller vertskommune.

Risiko knyttet til eierskap og virksomhet i selskaper er vurdert i kap. 10. Andre interkommunale samarbeidsordninger er omtalt der de hører til i kommunens organisering. En samlet oversikt over kommunens eierskap i selskaper og deltakelse i interkommunale samarbeid står i vedlegg.

Kongsbergregionen

Kongsbergregionen IPR (interkommunalt politisk råd)³ er et samarbeids- og interesseorgan som skal styrke de deltakende kommunene som bærekraftige, attraktive og konkurransedyktige. Representantskapet, som er øverste organ i rådet, består av fem medlemmer fra hver deltakerkommune. Regionrådet består av ordførerne i deltakerkommunene, og er utøvende organ. Rådet har én ansatt (daglig leder).

Kommunene i Kongsbergregionen har etablert ulike tjenestesamarbeid. Dette er

- Samarbeid om tjenesteutvikling. Kongsberg er kontorkommune.
- Responssenteret er et digitalt alarmmottak og kompetansesenter for velferdsteknologi. Kongsberg er vertskommune.
- K-IKT er felles IT-avdeling for kommunene i Kongsbergregionen. Notodden er vertskommune
- Advokatsamarbeidet. Kongsberg er vertskommune.
- Regionalt samarbeid om tilsyn og ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven. Kongsberg er vertskommune.

4.3. Økonomi

Tinn er kraftkommune, og kraftinntekter har gitt kommunen stor økonomisk handlefrihet, særlig de siste årene. Ifølge kommunedirektør er ikke økonomiplanen for 2024-2027 realistisk, da den ikke er basert på reelle utgifter til drift og tidligere vedtatte investeringer. Han mener at den ikke god nok som styringsverktøy, fordi den gir kommunestyret et handlingsrom som ikke reelt. Årsaken til dette er at manglende kontinuitet i ledelsen og innføring av Framsikt har gått ut over kvalitetssikringen av kommunens økonomi i hele økonomiplanperioden.

Det skal legges fram en økonomiplan for 2025-2028 som ifølge kommunedirektør, skal være realistisk, fullstendig og i balanse.

KOSTRA 2022	Tinn kommune	Gruppesnitt	Landsgj.snitt *
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	8,4 %	3 %	2,7 %

³ Interkommunalt politisk råd er en organisasjonsform som er regulert i kommuneloven kapittel 18
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Langsiktig gjeld⁴ i prosent av brutto driftsinntekter	77,8 %	106,8 %	114,3 %
Frie inntekter per innbygger	75 279	81 772	67 020
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter	25,5 %	14,4 %	14,5 %

Tabell 1: Tall fra Kostra pr 7.2.24

Netto driftsresultat er en viktig indikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det er anbefalt at netto driftsresultat for kommunene over tid bør være på 1,75 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat i Tinn kommune i 2022 var på 66 mill. kr, dvs. et driftsresultat som ligger over anbefalt nivå, og høyere enn i sammenligningskommunene.

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter sier noe om hvor sårbar kommunens budsjettbalanse er for en økning i renten. Rentekostnaden skal dekkes av driftsinntektene. Tabellen viser at andelen gjeld er lavere i Tinn enn i sammenligningskommunene. Rentøkninger bør derfor ha mindre betydning for driftsbudsjettet i Tinn enn kommunene vi sammenligner med.

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd fra staten. Frie inntekter per innbygger sier noe om kommunens økonomiske handlingsrom. De frie inntektene i Tinn ligger over landsgjennomsnittet, men under gruppesnittet. Inntekter fra kraftsalg er da ikke medregnet.

Disposisjonsfond (fri egenkapital drift) er midler som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet, og er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har. Tinn kommune har høyere disposisjonsfond enn sammenligningskommunene.

⁴ Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (KOSTRA)

5. Kommunale foretak

5.1. Rjukanbadet KF

Kommunale foretak er ikke selvstendige rettssubjekt, men en del av kommunen. Kommunestyret er øverste organ. Kommunale foretak skal ha styre og vedtekter, og det er krav til internkontroll. Kommunedirektøren har ikke instruksjonsrett eller omgjøringsrett overfor foretakets daglige leder.

Generelt er det risiko knyttet til styringslinjer og samordning mellom foretaket og kommunens øvrige organisasjon/kommunedirektør.

Det har vært svakheter og mangler når det gjelder styrearbeid, oppfyllelse av lovkrav om arkivering, offentlighet mm. i Rjukanbadet KF. Dette er tatt opp med foretaket i forbindelse med regnskapsrevisjon og det har også vært sak om dette i kontrollutvalget.

Vurdering

Vi mener det generelt er risiko knyttet til denne foretaksformen, og funn gjort under regnskapsrevisjon viser at det er risiko knyttet til styring og oppfyllelse av lovkrav i foretaket. Vi har også fått innspill om forvaltningsrevisjon av Rjukanbadet. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å følge opp innspill og gjennomføre en forvaltningsrevisjon om foretaket.

5.2. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Rjukanbadet KF	Samhandling, styring, rapportering og dokumentasjon

6. Sentralt tjenesteområde og tverrgående tema

6.1. Internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges, jf. kommuneloven. Det er også krav om internkontroll i noen særlover, både sektorovergripende og for ulike tjenesteområdene i kommunen, f.eks. arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst en gang i året om internkontrollen og resultater fra statlig tilsyn.

Tinn benytter kvalitetssystemet Compilo. Kommunen skriver i årsmeldingen at det har blitt gjennomført opplæring i økonomistyring og rapportering og dessuten opplæring i ny versjon av Compilo. Økonomireglementet ble oppdatert i 2022. Det ble gjennomført forenklet etterlevelseskontroll i om reglene for attestasjon og anvisning i 2023. Kontrollen viste at ansatte ikke var kjent med økonomireglementet, og at relevante rutiner ikke alltid ble fulgt.

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon rettet mot internkontroll og avvik. Bakgrunnen for innspillet er bla. at avvikskulturen i kommunen ikke er som ønskelig.

Vurdering

Mangelfull internkontroll kan føre til lovbrudd, dårlig kvalitet i saksbehandling og tjenesteyting, og manglende måloppnåelse ellers. Fungerende avviksrutiner er en vesentlig del av et godt internkontrollsystem. Internkontroll er omhandlet i de fleste forvaltningsrevisjoner rettet mot spesifikke tjenester og kommunale oppgaver, men det har ikke vært forvaltningsrevisjon spesifikt rettet mot internkontroll og avviksrutiner i Tinn tidligere. Basert på de innspillene vi har fått, mener vi at det er risiko knyttet til kommunens internkontrollarbeid. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å følge opp innspill og gjennomføre en forvaltningsrevisjon på dette området.

6.2. Etikk, habilitet og varsling

Et av formålene med kommuneloven er å bidra til at kommuner er tillitsskapende. I årsberetningen skal kommunen gjøre rede for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.

Habilitet har vært et aktuelt tema nasjonalt i 2023, og det er også et viktig tema lokalt. Det har stor betydning for tilliten til kommunen at habilitetsspørsmål blir håndtert riktig. Habilitetsreglene skal også bidra til å sikre at avgjørelsene kommunen tar blir materielt riktige, ved å redusere risikoen for at det blir tatt utenforliggende hensyn.

Arbeidstakere har rett, og til dels plikt, til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen, jf. arbeidsmiljøloven. Varslingsordningen skal bidra til at medarbeidere tør å si fra om kritikkverdige forhold. Kommunen som arbeidsgiver skal ha rutiner for mottak og behandling av varsler. En god ytringskultur blant ansatte, og gode rutiner rundt varsling, er viktig for lokaldemokrati og tjenestekvalitet.

Kommunen har etiske retningslinjer og etisk plakat som sist ble rullert i kommunestyret i 2021. Ifølge kommunens årsmelding, er etiske dilemmaer tema i leder- og personalmøter. De etiske retningslinjene er en del av e-læringsprogrammet til KS som alle ansatte må gå igjennom. Det fremgår også av lederavtalene at lederne skal følge opp faglig og etisk utvikling.

Vurdering

Arbeidet med å sikre høy etisk standard og et trygt ytringsklima må være kontinuerlig. Ofte nedprioriteres praktisk arbeid med etikk, og da kan det utvikle seg subkulturer i organisasjonen. Det bør derfor gjøres jevnlig forvaltningsrevisjon av etikkarbeidet i kommunen. Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i 2021. Forvaltningsrevisjonen konkluderte med at kommunen ikke i tilstrekkelig grad fulgte opp tiltak som skulle sikre at ansatte og folkevalgte hadde gode etiske holdninger. Forvaltningsrevisjonen ble gjennomført før kommunen hadde oppdatert de etiske retningslinjene og etikklakaten.

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon om disse temaene. Det var forvaltningsrevisjon om tema etikk i forrige periode, og vi mener derfor at det ikke er hensiktsmessig med ny forvaltningsrevisjon i denne perioden. Kontrollutvalget kan vurdere å innhente informasjon om status på kommunens arbeid på disse områdene på annen måte enn gjennom en forvaltningsrevisjon.

6.3. Bærekraft

Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling, og det er en nasjonal forventning om at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for kommunenes samfunns- og arealplanlegging. I de statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning står det at kommunene i sin overordnede planlegging skal ha tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser. Kommunene bør sette ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

Gjennom naturavtalen⁵ som ble inngått i desember 2022, har Norge bla. forpliktet seg til at tap av natur skal stoppes og reverseres innen 2030. Kommunesektoren vil få en sentral rolle i gjennomføringen av denne avtalen.

⁵ Kunming-Montreal Global biodiversity framework

Figur 1 FNs bærekraftsmål

Norge oppfyller mange av bærekraftsmålene, men har utfordringer med å oppfylle mål om *ansvarlig forbruk og produksjon* (mål 12), mål om å *stoppe klimaendringene* (mål 13), og mål om å *ivareta livet på land* (mål 14).

Kommunen har flere roller/oppgaver som er viktige for å nå bærekraftsmålene. Kommunen er

- planmyndighet, se pkt. 9.3
- innkjøper av varer og tjenester, se pkt.6.7
- eier og drifter av bygg og infrastruktur, se pkt. 9.2

Det forventes at kravene til kommunenes bærekraftsarbeid vil øke i planperioden.

Kommunen har ikke oppdatert planverk, og har heller ikke brukt bærekraftsmålene i sin overordnede planlegging. Kommunen har heller ikke klimaregnskap eller arealregnskap. Kommunen er i gang med å oppdatere sine planverk og ny planstrategi skal legges fram i løpet av våren 2024. Planstrategien vil legge rammene for kommunes videre planarbeid.

Det var forvaltningsrevisjon om kommunens klimaarbeid våren 2024. Rapporten omhandler kommunens planer og tiltak både for klimagassreduksjoner og klimatilpassing.

Vurdering

Det er risiko for at kommunen ikke oppfyller krav og forventninger på bærekraftsområdet. Kommunen skal i gang med å utarbeide nye planer, det er akkurat er gjennomført en forvaltningsrevisjon om klimaarbeid. Vi antar derfor at det er større behov for å prioritere andre områder for forvaltningsrevisjon nå. Kontrollutvalget kan vurdere å innhente informasjon om status på kommunens arbeid på bærekraftsområdet på annen måte enn gjennom en forvaltningsrevisjon.

6.4. Arkiv og dokumentasjon - åpenhet og innsyn

Arkiv og dokumentasjon

Kommuner og offentlige organ skal dokumentere sin egen aktivitet både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. Kommunens dokumentasjon og arkiv har betydning for åpenhet, demokratisk aktivitet, rettssikkerhet, forskning og kulturell virksomhet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta dette.

Kommunen har ikke arkivplan. Kommunen deltar i arkivledernetverk i regi av Kongsbergregionen. Formålet med nettverket er bla. å diskutere utfordringer og bygge felles kompetanse.

Vurdering

Det har ikke vært tilsyn fra Arkivverket, og det har heller ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon om dette temaet tidligere i Tinn. Erfaringsmessig er det generelt risiko for at kompetanse og praksis knyttet til arkiv og journalføring ikke er god nok, og det bør derfor jevnlig gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. Vi mener det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om disse temaene i denne periode.

Åpenhet og innsyn

Åpenhet og innsyn innebærer at omverden får se hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas. På den måten får flere utenfor kommunen, inkludert media, mulighet til å avdekke eventuelle kritikkverdige forhold. Dette er en viktig forutsetning for demokratiet, og kan bidra til å forebygge uetisk atferd og korrupsjon.

Kommunen har søkbar postliste på nettsiden. Norsk Presseforbunds åpenhetsbarometer sammenlikner åpenhet i kommunene, og har tre innfallsvinkler: kommunens nettsider, spørsmål om åpenhet som kommunene besvarer, og test av kommunens behandling av innsynskrav. Maksimal poengsum er 26 mens minimum poengsum er 0. Tinn kommune fikk 16 poeng, det tilsvarer 204. plass av 355 kommuner. Til sammenligning lå Tinn på 315. plass i åpenhetsbarometeret for 2022. Kommunen har med andre ord bedret rutinene sine på dette området.

Vurdering

Også på dette området kan det være risiko for at kompetanse og praksis ikke er god nok. Det har ikke vært forvaltningsrevisjon om dette temaet i Tinn tidligere. Forvaltningsrevisjon om åpenhet og innsyn kan kombineres med forvaltningsrevisjon om arkiv og journalføring.

6.5. Informasjonssikkerhet og personvern

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet omfatter alle tiltak som skal sikre kommunens behandling av informasjon, både når det gjelder sikring av IT-systemer, tilrettelegging av prosesser/arbeidsoppgaver, og kompetanse og opplæring hos de som utfører oppgavene.

En uønsket hendelse mot et eller flere av kommunens systemer kan få store konsekvenser. De siste årene har det vært små og større angrep mot kommuner og andre offentlige virksomheter, og mange har ikke et forsvarlig sikkerhetsnivå for å beskytte sin informasjon.

K-IKT er kommunens IT-avdeling, se pkt. 4.2.

Vurdering

Organisering i samarbeid gir større fagmiljø, mindre sårbarhet og generelt lavere risiko enn om kommunen hadde hatt IT-avdeling alene. Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det særskilt risiko på dette området i Tinn.

Personvern (GDPR)

Kommunens ansvar for forsvarlig håndtering av personopplysninger er regulert av personopplysningsloven. Kommunen behandler personopplysninger om innbyggere, ansatte og politikere. Kommunen plikter å ha egnede tiltak for å ivareta en forsvarlig behandling av personopplysningene. Personopplysningene skal beskyttes mot uberettiget innsyn og endringer, men skal være tilgjengelige for de som trenger opplysningene, når de trenger dem.

Manglende etterlevelse av personvernreglene kan ramme kommunens innbyggere og ansatte, og kan medføre overtredelsesgebyr og tap av omdømme for kommunen.

Kommunene i Kongsbergregionen har samarbeider om felles personvernombud.

Personvernombudet er ansatt i sekretariatet til tjenestesamarbeidet med arbeidssted Kongsberg kommune.

Tinn har personvernerklæring.

Vurdering

Det er generelt positivt å ha personvernombud som er organisert «utenfor linje», men personvernarbeidet gjøres av de ansatte lokalt i kommunen, og avstanden til personvernombudet kan bli stor.

Kommunen har ikke hatt forvaltningsrevisjon om dette temaet tidligere. Dette er et område med stor risiko for brudd, og det bør gjennomføres forvaltningsrevisjon jevnlig. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om personvern i denne perioden.

6.6. Beredskap

Plan- og bygningsloven stiller krav til samfunnssikkerhet i kommunens planlegging. Hensikten med kommunens samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid er å redusere risiko for at kriser inntreffer og sørge for at kriser som likevel oppstår, håndteres på best mulig måte.

Sivilbeskyttelsesloven pålegger kommunene beredskapsplikt. Kommunen skal planlegge beredskapen på bakgrunn av en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vurdering

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennomfører årlige undersøkelser om kommunenes samfunnssikkerhetsarbeid, og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark fører tilsyn med alle kommunene i løpet av en valgperiode. Vi har derfor ikke vurdert risiko ved det generelle beredskapsarbeidet i kommunen. Beredskap knyttet til konkrete tjenester kan være aktuelt som deltema i forbindelse med forvaltningsrevisjon innenfor et tjenesteområde. Vi mener at dette best kan vurderes i forbindelse med bestilling av forvaltningsrevisjon.

6.7. Anskaffelser

Reglene om offentlige anskaffelser skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, og at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig og bærekraftig måte. Kommunen skal ha tiltak for å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene. Fra 1.1.2024 skjerpes kravet om å ivareta miljøhensyn ved anskaffelser, og høsten 2023 er det foreslått skjerpede krav om bruk av lærlinger.

Anskaffelser over en viss verdi skal kunngjøres og gjennomføres i samsvar med regulerte prosesser. KOFA kan ilegge gebyr for ulovlige direkteanskaffelser.

Kommunen har i skrivende stund ikke innkjøpsansvarlig. Stillingen er utlyst. Tinn deltar i innkjøpssamarbeid i regi av Kongsbergregionen. Kommunen har innkjøpsreglement som inngår i økonomireglementet.

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om anskaffelser i 2022. Forvaltningsrevisjonen undersøkte om kommunen fulgte opp krav om samfunnshensyn (miljø mm.) i sine anskaffelser. Forvaltningsrevisjonen konkluderte med at kommunen i liten grad stilte slik krav.

Innkjøpsreglementet ble oppdatert i etterkant av denne revisjonen. Kontrollutvalget følger fortsatt opp denne forvaltningsrevisjon, sist i kontrollutvalgsmøte 28. februar 2024.

Vurdering

Reglene om offentlige anskaffelser er komplekse og strenge, og det er lett å trå feil. Vi mener generelt at det derfor jevnlig bør gjennomføres forvaltningsrevisjon om anskaffelser. Men det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om dette temaet i forrige periode som kontrollutvalget fortsatt

følger opp. Vi mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre en ny forvaltningsrevisjon om anskaffelser i denne perioden.

6.8. Næringsarbeid og offentlig støtte

Kommunen har begrenset adgang til å gi økonomisk støtte til virksomheter som driver med økonomisk aktivitet. Dette er regulert av reglene om offentlig støtte. Støtteprosessloven krever at kommunen skal etablere forsvarlige rutiner og kontrollere at tildeling av den støtten de gir skjer i samsvar med reglene, og ha kontroll med om støtten benyttes til lovlig formål. Noen kommuner har ordninger som er i grenseland tilskudd/anskaffelser, dvs. at kommunen gir noen tilskudd for å ivareta en oppgave, f.eks. turistinformasjon. Dette kan være en tjeneste av allmenn økonomisk betydning, eller det skulle vært gjennomført som en vanlig anskaffelse, eller håndtert som vanlig offentlig støtte.

Faste støtteordninger kan være omfattet av forvaltningslovens regler om enkeltvedtak.

Konkurransetsatt aktivitet skal være tydelig atskilt fra annen offentlig virksomhet, slik at det ikke skjer en ulovlig krysssubsidiering. Investeringer i næringsvirksomhet og omsetning av offentlig eiendom kan også gi risiko for ulovlig støtte. Tinn driver badeland med trimrom organisert som kommunalt foretak.

Tinn har en aktiv næringspolitikk og kommunen er opptatt å stimulere til næringsetableringer og flere arbeidsplasser. Kommunen har de siste årene tiltrukket seg store næringsaktører, bla. Aker Horizons AS og Hima Seafood AS. Kommunen har inngått kontrakt med Aker om salg av konsesjons- og avtalekraft. Kommunen har bygget avløpsledning fra Svadde til Tinnsjøen, bla. for at Hima skal kunne føre sitt avløpsvann ut i Tinnsjøen. Det er inngått en avtale mellom kommunen og Hima om deling av kostnaden til utbyggingen.

Tinn har vedtatt en strategisk næringsplan som gjelder for perioden 2019-2029. Kommunen ellers lagt ansvaret for sitt næringsarbeid til Rjukan Næringsutvikling AS, se kap.9. Det ble gjennomført en kombinert forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll om selskapet i 2020. Den konkluderte bla. med at selskapet hadde rutiner om offentlig støtte, men at reglene hadde mangler.

Vurdering

Det kan være risiko knyttet til kommunens næringsarbeid, det gjelder både risiko for at kommunen yter tilskudd og goder som er strid med regelverket og risiko knyttet til saksbehandling og praktisering av støtte-reglene ellers. Mesteparten av næringsarbeidet er i praksis lagt til nærings-selskapet, og det ble gjennomført forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i forrige perioden. Vi mener derfor det ikke er hensiktsmessig med ny forvaltningsrevisjon i denne perioden.

6.9. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Internkontroll	Styringssystemer, rutiner og avviksrutiner

Arkiv og journal	Kan kombineres med åpenhet og innsyn
Personopplysningsloven	Kommunens arbeid med å ivareta grunnleggende krav etter personopplysningsloven

7. Tjenesteområde oppvekst, kultur og inkludering

Tjenesteområdet har ansvar for barnehage, grunnskole, voksenopplæring og kultur.

7.1. Barnehage

Tinn har fire barnehager som er organisert i én enhet. I tillegg er det én privat barnehage i kommunen

Kommunen har mange oppgaver på barnehageområdet. Kommunen skal blant annet sørge for plass til alle barn med rett til barnehageplass, drifte egne barnehager i samsvar med gjeldende krav, godkjenne barnehager, yte tilskudd til private barnehager, samordne opptak, drive veiledning og føre tilsyn både etter barnehageloven og etter forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager.

Barnehagemyndigheten i Tinn er nå lagt til kommunalsjef. Barnehagemyndigheten skal være atskilt fra rollen som barnehageeier. Kommunen har en 40 % stilling som skal kartlegge oppgaven og undersøke muligheten for å ha et vertskommunesamarbeid om barnehagemyndighet. Kommunen hadde tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet i 2022. Kommunen fikk flere avvik i tilsynet.

Barnehagene skal ivareta barnas behov, og skal være oppmerksom på om barnet kan ha rett på spesialpedagogisk hjelp eller et individuelt tilrettelagt tilbud. Barnehagen skal gi hjelp i tråd med vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelagte tilbud. Fra 1. januar 2021 fikk barnehagene en undersøkelsesplikt og en aktivitetsplikt i arbeidet med å sikre barnehagebarn et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (tilsvarende plikter som skolene).

Vi har ikke tall som viser hvor mange barn som får spesialpedagogisk hjelp, men andelen barn som får et styrket tilbud ligger noe over gruppesnitt.

Kommunen har redusert grunnbemanningen i barnehagene, men har fortsatt noen flere ansatte i forhold til antall barn enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Andelen barnehagelærere er gjennomsnittlig, men kommunen rapporterer at utfordringen med å rekruttere pedagogiske ledere øker. Kommunen har høyere driftsutgifter til barnehage per barn 0-5 år, enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på barnehageområdet.

7.2. Grunnskole og SFO

Tinn kommune har tre skoler som hver er organisert som en enhet. Dette er Rjukan barneskole, Rjukan ungdomsskole og Atrå barne- og ungdomsskole. Hovin skole er en avdeling under Atrå.

Grunnskole

Kommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen, og skal sørge for at opplæringen tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Det er krav til kompetanse og bemanning i skolen og til antall elever per lærer (lærernorm). Tinn oppfyller lærernormen.

Tinn kommune har høyere utgifter per innbygger 6-15 år enn landsgjennomsnittet, men lavere enn gjennomsnittet av sin KOSTRA-gruppe (sammenlignbare kommuner). Tilsvarende, har Tinn mindre grupper enn landsgjennomsnittet, men større enn gruppesnittet. I gjennomsnitt har Tinn 13,94 elever per lærer i ordinær undervisning, mens landsgjennomsnittet ligger på 15,63.

Bortsett fra lesing for 5. trinn, konkluderer kommunen med at de har for mange elever på de laveste mestringsnivåene i nasjonale prøver på alle trinn.

Tinn skårer over gjennomsnitt i elevundersøkelsen på trivsel i skolen, men kommunen skårer også over gjennomsnitt på mobbing i 7. trinn. Skolefraværet er lavere enn i sammenligningskommunene. Kommunen skriver i kvalitetsrapport for skolene at det har vært mange saker til oppfølging, og dessuten at aktivitetsplikten oppleves som ressurskrevende. Ifølge kvalitetsrapporten har skolene nulltoleranse for mobbing/krenkelser, og har systematisk og målrettet søkelys på dette.

Vurdering

Det kan være risiko knyttet til kommunens arbeid med å sikre et godt og trygt skolemiljø for alle. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon om dette temaet.

Skolefritidsordning SFO

Kommunen skal tilby SFO til alle som ønsker det. Ordningene skal ha vedtekter, og elever i SFO skal sikres et godt fysisk og psykososialt miljø. Kravene til skolemiljø gjelder også for SFO. Rammeplan for SFO skal styrke kvaliteten på innholdet i SFO-tilbudet. SFO kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller og bidra til bedre inkludering av minoritetspråklige barn. Det er innført flere tiltak for å sikre deltakelse og god kvalitet, bl.a. moderasjonsordninger for barn i lavinntektsfamilier.

55 % av barna mellom 6 og 9 år i Tinn går på SFO. Det er litt lavere enn landsgjennomsnittet som ligger på 60 %.

Vurdering

Det kan være risiko for at kravene til skolemiljø ikke følges godt nok i SFO eller at kvaliteten i SFO-tilbudet i kommunen varierer fra skole til skole. Vi er ikke kjent med at det er særskilt risiko knyttet til SFO i Tinn, men en eventuell undersøkelse av kommunens arbeid med å ivareta elevenes rett til trygt og godt skolemiljø, bør omfatte SFO.

7.3. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Hver kommune skal ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste, eventuelt i samarbeid med andre kommuner. PPT skal hjelpe barnehager og skoler i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for barn/elever med særlige behov.

Elever som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har rett til spesialundervisning. 5,9 % av elevene i Tinn får spesialundervisning⁶. Til sammenligning ligger landsgjennomsnittet på 7,9 % og gruppensnittet på 9,8 %. Tinn gir flere timer med spesialundervisning per elev som får spesialundervisning, enn det som blir gitt i sammenligningskommunene.

Tinn vurderer å gå inn i vertskommunesamarbeid om PPT med Hjartdal og Notodden. Utfallet av prosessen er, i skrivende stund, ikke avklart.

Vurdering

Det kan generelt være risiko for barn og elever ikke får den hjelpen de skal ha. Både ved at PPT ikke bistår skoler og barnehager i det forebyggende arbeidet og med tidlig innsats og at barn/elever som skulle hatt tilbud om spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning ikke får det. Det er også risiko for mangler i tilbudet om sakkyndig vurdering ikke utarbeides i tråd med lovkrav både når det gjelder frister og andre saksbehandlingsregler.

Dersom PPT skal gå inn i vertskommunesamarbeid med Notodden og Hjartdal, vil det medføre omorganisering. Omorganisering kan generelt medføre risiko knyttet til drift, kontinuitet og samarbeid. Vi er likevel ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

7.4. Barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten i Tinn har vært egen enhet, men gikk inn i vertskommunesamarbeid sammen med Notodden og Hjartdal 1.1.24.

Hovedoppgaven til barneverntjenesten er å sikre at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og at de som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten skal ivareta en sårbar gruppe som ikke alltid kan ivareta egne behov og ønsker. Det er derfor særlig viktig at barneverntjenesten har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å fatte riktige vedtak og ha tilstrekkelig oppfølging. Kravene til kompetanse er styrket i ny barnevernslov.

⁶ Inkluderer privat grunnskole.

Barneverntjenesten skal samarbeide med andre relevante tjenester, og det anbefalt at det inngås samarbeidsavtaler, bl.a. med NAV og med psykisk helsevern for barn og unge i helseforetakene.

Antall meldinger til barnevernet i Tinn har økt i perioden 2020 til 2022. Meldingene ble i 2022 undersøkt innen fristen. 3,9 % av innbyggerne mellom 0 og 24 år hadde i 2022 tiltak fra barnevernet. Til sammenligning lå landsgjennomsnittet på 3,1 % og gjennomsnittet av KOSTRA-gruppa på 4,4 %. Kommunen har lavere utgifter til barnevern per innbygger enn sammenligningskommunene, og har også lavere utgifter i gjennomsnitt per barn med tiltak og per barn som er plassert.

Vurdering

Det kan generelt være risiko for at barneverntjenesten ikke har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å fatte riktig vedtak og sikre nødvendig oppfølging over tid. Omorganisering medfører generelt risiko knyttet til drift, kontinuitet og samarbeid. Vi er likevel ikke kjent med særskilt risiko knyttet til barnevernstjenesten i Tinn.

Samhandling – forebygging – utenforskap

I ny barnevernslov⁷ fikk kommunen ansvar for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler adferdsproblemer. Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom forebyggende tiltak, slik at sannsynligheten for omsorgsovertakelse eller andre inngripende tiltak senere i barnets liv reduseres. Kommunen skal videre sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier. Kommunestyret skal vedta en plan for dette arbeidet.

Kommunen har et tidlig innsatsteam som driftes av rektorer og barnehagestyrere. PPT, barnevern, helsesykepleier, og fysioterapeut er faste medlemmer inn i teamet. Psykiatritjenesten deltar ved behov. Kommunen bruker modell som kalles Bedre tverrfaglig innsats (BTI) der ansatte i kommunen kan melde sin bekymring om barn og unge. BTI inneholder en elektronisk stafettlogg som brukes i samhandlingen mellom de ulike kommunale tjenestene og i kommunikasjonen med foreldre.

Kommunen har ikke vedtatt plan for det forebyggende arbeidet.

Vurdering

Det er en generell risiko for at kommunen ikke sikrer samarbeid og forebyggende arbeid i tråd med lovkravene. Vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten og ev. PPT, kan ha betydning for kommunens forebyggende arbeid – i positiv eller negativ retning. Vi har foreslått

⁷ I kraft 1.1.2023

forvaltningsrevisjon om barn i lavinntektsfamilier i pkt. 7.5, samordning og forebyggingen er en alternativ viking i en slik forvaltningsrevisjon.

7.5. Nav

NAV er organisert som enhet.

Sosialhjelp

Formålet med sosialtjenesteloven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Utsatte barn og unge og deres familier skal få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Andelen sosialhjelpstilfeller i Tinn ligger over gjennomsnittet.

Kommunen skal stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Dersom ikke kommunen følger opp aktivitetsplikten i tilstrekkelig grad vil det kunne bidra til unødvendige sosialhjelpsutbetalinger. I flere tilsyn har Statsforvalteren avdekket at kommuner ikke sikrer at vilkår om aktivitetsplikt brukes i tråd med lovkravet. Antall sosialhjelpstilfeller med vilkår i Tinn har økt fra 75 i 2020 til 91 i 2022.

NAV har startet Horizon, som er et tverrfaglig rettet mot unge i alderen 16-30 år, som står utenfor utdanning og arbeidsliv.

Vedtak om ytelser etter sosialtjenesteloven skal følge forvaltningslovens regler. Det kan generelt være risiko knyttet til saksbehandling. For personer med behov for økonomisk sosialhjelp er det viktig å få en rask tilbakemelding fra kommunen. Lang saksbehandlingstid/mange klagesaker kan indikere risiko ved saksbehandlingen. Vi har ikke informasjon om saksbehandlingstid i Tinn, vi er heller ikke kjent med at det har vært klagesaker.

Barn i lavinntektsfamilier

Kommunen har et ansvar for å forebygge sosiale problemer og bedre levekårene for vanskeligstilte. Kommunen har derfor en viktig rolle i arbeidet med barnefattigdom. Ansvaret kommunen har, er først og fremst regulert i barnevernsloven og sosialtjenesteloven.

Alle velferdstjenestene skal vurdere barnets beste. De senere årene har Arbeids og velferdirektoratet hatt flere prosjekt for å styrke barneperspektivet i arbeidet ved NAV-kontorene. Barneperspektivet innebærer at barnas behov skal vurderes og ivaretas særskilt når NAV følger opp foreldrene. Det er viktig med et godt samarbeid mellom NAV og andre aktuelle tjenester.

Ifølge kommunen er det mange barn i Tinn som vokser opp i hjem med enslig forsørger og vedvarende lav inntekt sammenlignet med nasjonale tall. Dessuten er det signifikant færre barn og

Boligsosialt arbeid

Lov om kommunenes arbeid på det boligsosiale feltet trådte i 2023. Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig. Kommunen skal sørge for samordning og samarbeid på tvers av sektorer. Videre skal kommunen ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet og ha mål og strategier for det boligsosiale arbeidet..

En undersøkelse publisert i mai 2023 viser at nesten 9 av 10 kommuner mangler kommunale boliger.⁸ Behovet for boliger gjelder særlig til flyktninger og personer med helseutfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse. Kommunens boligsosiale plan gjaldt til 2017. Ifølge planstrategien skulle det ha vært utarbeidet ny plan i 2022. Det er ikke gjort. Antall innbyggere som har fått startlån og bostøtte i Tinn har økt mye de siste årene. Mottak av nye flyktninger gir økt behov for boliger i kommunen.

Vurdering

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon om sosialhjelp i Tinn tidligere. Vi mener at det generelt er risiko knyttet til tjenesten, både når det gjelder saksbehandling og oppfyllelse av lovkrav. Vi er likevel ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området i Tinn.

Det er risiko for at en ikke sikrer godt nok samarbeid om tjenester til barn i lavinntektsfamilier, og kanskje særlig mellom sosialtjenesten og de som jobber med barn og unge. Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. En annen mulig vinkling er kommunens arbeid med å sikre deltakelse i fritidsaktiviteter. En kan også se spesielt på lavinntektsfamilier i kommunens boligsosiale arbeid.

7.6. Voksenopplæring

Voksenopplæringen er organisert som enhet.

I 2020 kom det en ny integreringslov. Formålet med loven er at innvandrere tidlig skal integreres i det norske samfunnet og bli økonomisk selvstendige. Kommunen har ansvar for å tilby opplæring i norsk og samfunnsfag både til innvandrere og asylsøkere i mottak, samt introduksjonsprogram for innvandrere 18 – 55 år med oppholdstillatelse og som er bosatt i kommunen etter avtale med integreringsmyndighetene.

Tallet på flyktninger har økt de siste årene og presset på kommunenes tjenester forventes å være høyt. Økningen er en følge av krigen i Ukraina. Press på tjenestene kan utgjøre en risiko for at kommunen ikke får gitt lovpålagte tjenester eller sikret et godt integreringsarbeid.

⁸ Undersøkelsen er gjennomført av Bovel, Senter for velferds- og arbeidslivsforskning ved OsloMet Vestfold og Telemark revisjon IKS

Tinn har asylmottak for enslige mindreårige. Kommunen bosatte 29 flyktninger i 2023, mot 54 året før.

Vurdering

Det kan generelt være for at risiko opplæring og introduksjonsprogram ikke har god nok kvalitet. Vi er likevel ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området i Tinn.

7.7. Kultur

Kultur er organisert som enhet.

Kommunen skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt. Kommunen har videre ansvar for bibliotek og for ulike støtteordninger og tilskudd. Eksempler på slike er spillemidler og SMIL- midler. Forvaltningslovens regler gjelder for tildeling av slike midler, og det kan generelt være risiko knyttet til saksbehandling og habilitet.

Alle kommuner skal ha et kulturskoletilbud til barn og unge, enten alene eller i samarbeid med andre kommuner.

Tinn vedtok kommunedelplan for kultur, idrett og fysisk aktivitet i 2022. Planen gjelder til 2031. Ifølge planstrategien skulle det ha vært utarbeidet en kulturminneplan i 2022, men det er ikke gjort.

Kommunens kunst kan utgjøre store verdier, både økonomisk, kulturelt og historisk. Kommunen bør derfor ha en oppdatert oversikt over den kunsten som kommunen har ansvar for, og gode rutiner for å ta vare på og sikre disse verdiene. Tinn kommune har en betydelig kunstsamling som biblioteket har ansvaret for å følge opp.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilte risiko knyttet til enhet for kultur i Tinn.

7.8. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentar
Skolemiljø	Kommunen arbeid med å sikre et godt skolemiljø.
Barn i lavinntektsfamilier	Flere mulige vinklinger

8. Tjenesteområde levekår

Tjenesteområdet har ansvar for hjemmetjenester, institusjoner og helse- og familietjenester.

8.1. Tildelingskontor og koordinerende enhet

Tildelingskontoret behandler søknader om pleie- og omsorgstjenester, og er også kommunens koordinerende enhet.

Forvaltningsloven gjelder for behandling av søknader om helse- og omsorgstjenester. God saksbehandling og pasient-/brukermedvirkning er viktig for å sikre rett tildeling og utforming av tjenester. Pasient/bruker med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester har rett til å få utarbeidet individuell plan, jf. pasient- og brukerrettighetsloven. Særlig innbyggere med utfordringer innen rus/psykiatri kan ha behov for koordinerte tjenester og tverrfaglig samarbeid, både innad i kommunen og med spesialisthelsetjenesten. Familier som har, eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, kan ha krav på barnekoordinator. Kommunen skriver at barnekoordinator er under innføring.

Statsforvalter er bekymret for at små og mellomstore kommuner har få vedtak om bruk av tvang.

Kommunen rapporterer at Tildelingskontoret møter mer krevende saker, og at det er behov for mer kompetanse på juss

Vurdering

Det er generelt risiko knyttet til behandling søknader og oppfyllelse av saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Tinn er blant kommunene som har få vedtak om tvang, og det kan være risiko for at tvang brukes uten at det er fattet vedtak, og at tvang brukes der det ikke er berettiget. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om saksbehandling, se pkt. 8.2 om alternative vinklinger.

8.2. Hjemmetjeneste

Enheten for hjemmetjeneste har ansvar for to hjemmetjenesteavdelinger, omsorgsboliger og arbeidssenteret.

Hjemmetjenesten (hjemmesykepleie)

Kommunen er ansvarlig for å tilby helsetjenester i hjemmet. Helsetjenester i hjemmet er alle former for planlagte kommunale helsetjenester som ytes hjemme hos pasienten eller med utgangspunkt i pasientens hjem.

Tinn har samlet sett høyere utgifter til helse- og omsorgstjenester per innbygger, og flere årsverk i helse- og omsorgstjenesten per innbygger enn sammenligningskommunene

Andelen innbyggere som er 80 år og eldre som får hjemmetjenester i Tinn er høyere enn i sammenlignbare kommuner. Andelen har økt de siste årene. Andelen innbyggere under 66 år som bruker hjemmetjenester er lavere enn i sammenlignbare kommuner, og andelen har gått noe ned de siste årene.

Kommunen rapporterer at det er krevende å rekruttere ansatte med rett kompetanse, særlig sykepleiere.

Praktisk bistand (hjemmehjelp mm)

Kommunen er ansvarlig for å tilby personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt. Dette omfatter hjelp til egenomsorg, personlig stell og personrettet praktisk bistand.

Praktisk bistand kan gis gjennom brukerstyrt personlig assistanse (BPA). BPA er rettet mot personer med langvarig og stort behov for personlig assistanse. Formålet med BPA er at personer med funksjonsnedsettelse skal kunne leve et så aktivt og selvstendig liv som mulig. Det er estimert at ca. 14 000 nordmenn har rett til BPA.

Kommunen skal sørge for formidling av nødvendige hjelpemidler og for å tilrettelegge miljøet rundt den enkelte pasient og bruker. Kommunens sørge-for-ansvar gjelder uavhengig av behovets varighet.

Omsorgsboliger

For grupper med særskilte behov er det formulert spesifikke mål fra nasjonalt hold. Personer med utviklingshemming skal unngå institusjonslignende boalternativer, personer med funksjonsnedsettelse bør få universelt utformede boliger sentralt og ingen unge personer med omfattende behov for hjelp skal få sitt tilbud på sykehjem

Enheten har ansvar for omsorgsboliger i Tinngate 24, Perrongen, Furubakken og Eldres hus

Perrongen er et døgnbemannet borettslag for voksne mennesker med utviklingshemming.

Tinngate 24 er døgnbemannet omsorgsbolig for voksne mennesker med utviklingshemming.

Kommunen har overkapasitet på omsorgsboliger.

Vurdering

Utfordringen med å ha tilstrekkelig personell gir generelt risiko knyttet til kvaliteten på tjenestene.

Tjenester til funksjonshemmede (psykisk/fysisk) er et område som sjelden er tema for forvaltningsrevisjon. Tvang kan være aktuelt for denne brukergruppen. Vi mener det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon om hjemmetjenester til funksjonshemmede.

En ev. slik forvaltningsrevisjon kan ha ulike vinklinger, for eksempel saksbehandling, brukermedvirkning, rutiner og praksis ved bruk av tvang mm.

8.3. Institusjon

Enheten for institusjon har ansvar for to sykehjem (Eldres hus og Tinn Helsetun), korttidsavdelingen på Rjukan sykehus, legevakt, to kjøkken og et vaskeri.

Det er estimert at behovet for plasser til beboere som har behov for heldøgns omsorgstilbud på nasjonalt nivå vil kunne øke med om lag 20 prosent eller 13.000 plasser fram til 2030. I Tinn øker andelen eldre og kommunen, men kommunen har likevel hatt overkapasitet på sykehjems plasser.

Plasseringen av korttidsavdelingen på sykehuset, gjør det vanskelig for kommunen å bruke helsefaglig kompetanse på tvers av korttidsavdelingen og langtidsavdelingene på Eldes hus.

Tinn ønsker å bygge nytt helse- og omsorgsbygg der kommunens helse- og omsorgstjenester skal samles. Denne prosessen er stanset inntil videre, bla. på grunn av høy byggekostnad.

Andelen innbyggere 80 år og eldre på institusjon i Tinn ligger noe lavere enn i sammenlignbare kommuner. Utgift per døgn i institusjon er høyere i Tinn enn i sammenligningskommunene.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om kvalitet i sykehjem i 2023. Forvaltningsrevisjonen konkluderte bla. med at ansatte ikke meldte avvik og at bemanningsplaner ikke ble fulgt. Færre ansatte enn det som var satt i bemanningsplanene var på jobb, og i mange tilfeller brukte sykehjemmene ufaglært arbeidskraft for å dekke opp mangel på sykepleiere og helsefagarbeidere.

Tinn har egen legevakt som er lokalisert på sykehuset.

Vurdering

Det er generelt risiko for at kommuner ikke har tilstrekkelig kapasitet når det gjelder institusjons plasser, og at tjenestene i institusjon ikke er gode nok. Tinn har kapasitet, men forvaltningsrevisjonen fra 2023 viste at kommunen bruker ufaglært arbeidskraft. Det gir risiko for svekket kvalitet i tjenesten. Fordi det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon om dette i fjor, mener vi at det ikke er hensiktsmessig med en ny forvaltningsrevisjon i denne perioden.

8.4. Helse og familietjenester

Enheten har ansvar for helsestasjon, legesenter, fysio- og ergoterapi og psykisk helse. Enheten har også ansvar for Mandheimen bo- og avlastningsbolig for barn og unge som er et botilbud for barn og unge med utviklingshemming. Enheten har dessuten ansvar for Solvang bofellesskap som leiligheter for mennesker med ulike psykiske tjenester.

Helsestasjon/skolehelsetjeneste

Kommunen skal tilby helsestasjons- og skolehelsetjeneste for barn og ungdom mellom 0 og 20 år, gravide og barsele. Tilbudet skal fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdommer og skader.

Studier viser at den psykiske helsen til barn (over ti år) og unge ser ut til å ha blitt dårligere under pandemien. På nasjonalt nivå har det vært rekordmange henvisninger til BUP/BUPA.⁹ Forekomsten av spiseforstyrrelser ser også ut til å ha økt.

Statsforvalter skal i 2024 undersøke om kommunene har oversikt over helsetilstanden til barn og unge under 18 år. Undersøkelsen skal etterfølges av tilsyn i utvalgte kommuner.

Tinn har flere årsverk i helsestasjonen og skolehelsetjenesten i forhold til antall innbyggere 0-20 år enn sammenligningskommunene.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området i Tinn.

Rjukan legesenter

Kommunen har ansvar for at det finnes tilbud om legehjelp, det vil si både fastlege, legevakt og akuttberedskap, til kommunens innbyggere og de som midlertidig oppholder seg i kommunen.

Tinn har bedre legedekning enn landsgjennomsnittet, men ligger noe under gjennomsnittet av sin KOSTRA-gruppe. Andelen pasienter uten fastlege er likevel høy. Ifølge kommunen gi legemangelen redusert mulighet for samarbeid og samordning med andre kommunale tjenester. Kommunen arbeider med å sikre innbyggere i Tinn tilgang til fastlege og legevakt, og sier samtidig at det er vanskelig å se hvilke flere tiltak en kan gjøre enn de omfattende grep som allerede er gjort.

Vurdering

Mangel på fastleger gir risiko for om kommunens innbyggere får de helsetjenestene de har krav på. Vi mener likevel det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området. Kontrollutvalget kan vurdere å innhente informasjon om kommunens arbeid med å sikre god legedekning på annen måte enn gjennom forvaltningsrevisjon.

Psykisk helse/rus

Kommunene har en sentral rolle i å identifisere, utrede, behandle og følge opp personer med psykiske lidelser. Mange kommuner mener at psykisk helse er deres største folkehelseutfordring og at de mangler kunnskap om tiltak, verktøy og metoder som de kan ta i bruk.

⁹ Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk/avdeling ved sykehus.

Fra 2020 skal alle kommuner skal ha psykologkompetanse. Tinn har psykolog og har flere ansatte med psykisk helsefaglig utdanning enn sammenligningskommunene.

Kommunene skal jobbe helsefremmende og forebyggende på rusfeltet. Personer med rusmiddelrelaterte problemer har rett til verdige liv med god tilgang på behandling og oppfølging og deltakelse i arbeid og meningsfull aktivitet. Tjenestene som gis skal være tilgjengelige, helhetlige, koordinerte og individuelt tilpassede.

Innenfor rusomsorgen er det behov både for forebyggende arbeid og tiltak knyttet til behandling. Det er en klar sammenheng mellom psykiske problemer og lidelser og rusmiddelbruk og rusbrukslidelser. Dette er et område med behov for koordinering internt i kommunen og mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Innen 1. juli 2022 skulle alle landets kommuner ha en rådgivende enhet for russaker. Tinn kommune har etablert slik enhet.

Vurdering

Vi kjenner ikke til forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

8.5. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Hjemmetjenester til funksjonshemmede	Saksbehandling, bruk av tvang, kvalitet

9. Tjenesteområde samfunn

Tjenesteområdet har avdelingene Vann og avløp, Renhold, Brann, Bygg, vei og anlegg og Plan, landbruk og miljø. I tillegg har tjenesteområdet organisert eiendom og prosjekt i stab.

9.1. Utbygging/prosjekt

Det er som regel risiko knyttet til kommunale investeringsprosjekter, og konsekvensene kan bli store. Det kan blant annet være risiko ved planlegging og saksutredning, valg av løsning, kostnadsramme, anskaffelsesprosess, prosjektstyring, kontraktsoppfølging og overtakelse. Kommunen bør ha klare myndighets- og ansvarsforhold og tiltak for å sikre gode prosesser både i planleggingen og gjennomføringen av investeringsprosjekter.

Tinn har vedtatt investeringer i økonomiplanperioden på nærmere 900 mill. kr. Byggingen av nytt helsehus er da inkludert, men en foreløpig beregnet kostnad på 700 mill.kr. Prosessen om bygging av nytt helsehus er midlertidig stoppet.

Kommunen rapporterer om stort etterslep når det gjelder gjennomføring av vedtatte prosjekter.

Kommunen har reglement for investeringsprosjekter som inngår i økonomireglementet.

Vurdering

Det er risiko knyttet til kommunens gjennomføring av investeringsprosjekter, og risiko knyttet til om kommunens prosjektorganisasjon er dimensjonert i forhold til de prosjekter som kommunen har vedtatt å gjennomføre. Fordi kommunen skal i gang med å vurdere realismen i økonomiplanen, herunder investeringsprosjekter, mener vi at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området i denne perioden. Kontrollutvalget kan vurdere å innhente informasjon om kommunens arbeid med å gjennomføre investeringsprosjekter på annen måte enn gjennom forvaltningsrevisjon.

9.2. Eiendomsforvaltning

Kommunale eiendommer har betydelig verdi. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Kommunen bør ha overordnede politisk forankrede mål for eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og tiltak som sikrer gode beslutningsgrunnlag.

Tinn eier mer areal per innbygger enn sammenligningskommunene. Ifølge kommunen er det et betydelig etterslep når det gjelder vedlikehold av kommunens bygg. Kommunen har ikke vedlikeholdsplaner, det skulle ifølge planstrategien ha vært utarbeidet i 2022.

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning i 2015. Det ble da påpekt flere mangler og svakheter i kommunens eiendomsforvaltning. Kontrollutvalget følger fortsatt opp denne rapporten, sist med orientering fra kommunedirektør i sak 36/23. Kontrollutvalget har bedt om ny orientering høsten 2025.

Vurdering

Vi mener at det er risiko knyttet til kommunens eiendomsforvaltning, men vi mener at det er ikke hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området når det allerede følges opp av kontrollutvalget.

9.3. Planlegging og byggesaksbehandling

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver kommunen. Vurdering av planbehovet og arbeidet med kommunal planstrategi skal prioriteres.¹⁰ Reguleringsplaner angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser, og er bindende for nye eller utvidelse av eksisterende byggetiltak.

Planprosessene skal være åpne og forutsigbare. De fleste kommuner har opprettet digitale planregistre, og mulighetene for å effektivisere og forenkle planleggingen bør tas i bruk.

FNs bærekraftsmål, nasjonale klima- og miljømål og løsninger som styrker verdiskapning og bosetting i hele landet, er blant de hensynene som skal legges til grunn for den overordnede planleggingen, jf. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027. De nasjonale føringene inneholder ellers en rekke tiltak og hensyn som skal ivaretas, tilrettelegges for eller styrkes gjennom planleggingen. Dette er omtalt under hvert aktuelt tema.

Samfunnsdelen til kommuneplanen i Tinn ble vedtatt i 2017 og gjelder til 2029. Arealdelen til kommuneplanen er fra 1999. Ifølge kommunen er det et stort etterslep når gjelder å utarbeide overordnede planer. Gjeldende planstrategi (vedtatt 2021) er ikke gjennomført. Kommunen mener at mangelen på planer/oppdatererte planer er en hemsko for både næringsutvikling og boligutvikling. Det er ikke gjennomført noen «planvask» av gamle arealplaner med hensyn på tilpassing til klimaendringer.

Kommunen har prioritert tre nye stillinger til å utarbeide planer i samarbeid med eksterne rådgivere. Det skal legges fram ny planstrategi våren 2024.

Vurdering

Et godt arealplanverk er viktig for å sikre effektiv og korrekt byggesaksbehandling. Tinn kommune har gamle/utdaterte planer, og det kan medføre en risiko knyttet til byggesaksbehandlingen. Det

¹⁰ [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-27](#)

kan også være risiko for at bærekraftsmålene og andre nasjonale føringer ikke er tilstrekkelig eller hensiktsmessig ivaretatt i planverket. Kommunen skal nå med å oppdatere sine arealplaner, men vi mener at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området nå. I tillegg blir det lagt fram forvaltningsrevisjon om kommunens klimaarbeid våren 2024. Forvaltningsrevisjonen omhandler klimatilpasning.

Byggesak

Kommunen behandler søknader om byggetillatelser, og skal håndheve loven og eget planverk på en forutsigbar, lik og effektiv måte. Et hensiktsmessig og oppdatert planverk, gode rutiner og kompetanse bidrar til å sikre effektivitet og likebehandling.

Kommunen skal føre tilsyn med at plan- og bygningsloven etterleves. Tilsynet skal ha et slikt omfang at det kan avdekke ulovligheter. Kommunen deltar i vertskommunesamarbeid om tilsyn i regi av Kongsbergregionen. Tilsynet har vært i drift fra sommeren 2022. Det ble gjennomført 5 tilsyn i 2022, men ingen tilsyn i 2021 og 2020. Kommunen har vedtatt strategi for tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Kommunen kan finansiere disse oppgavene gjennom gebyr for saksbehandlingen i samsvar med reglene om selvkost.

Tinn er en kommune med mange hytter. Kommunen rapporterer om nedgang i byggeaktiviteten. Tinn er også en verdensarvkommune, noe som kan betyding for byggesaksbehandlingen.

Kommunen innvilger en høyere andel byggesaker med dispensasjon i områder med restriksjoner enn sammenligningskommunene. Kommunen behandler byggesaker innenfor fristene, og andelen byggesaker med dispensasjon er lavere enn i sammenligningskommunene.

Vurdering

Det er generelt risiko knyttet til saksbehandling av byggesaker. Tinn kommunen har attraktive hytteområder, noe som igjen kan øke risikoen for krevende saksprosesser. I tillegg er byggesaksbehandling er et av de områdene i kommunen der korrupsjonsrisikoen vurderes å være størst, og uten tilstrekkelig korrupsjonsforebyggende tiltak kan det være risiko for korrupsjon.

Det kan være risiko for at kommunene ikke utøver et aktivt tilsyn og for at kommunen ikke har et forsvarlig system for å håndtere tips og henvendelser om ulovlige tiltak.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon om byggesak i Tinn tidligere, og vi mener at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon om dette temaet. En ev. forvaltningsrevisjon kan omfatte tilsyn.

9.4. Klima og miljø

Miljø

Kommunen har flere myndighets- og samfunnsoppgaver på miljøområdet. Blant disse er ulike oppgaver knyttet til jakt, fastsetting av bestandsmål og godkjenning av bestandsplaner.

Kommunen er forurensningsmyndighet på flere områder. For eksempel i saker som gjelder opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider. Kommunen skal registrere opplysninger om forurenset grunn i databasen Grunnforurensning. Kommunen er også myndighet i forsøplingssaker.

Kommunen skal ha register over nedgravde oljetanker, og skal føre tilsyn bla. med at det gjennomføres jevnlige tilstandskontroller av slike tanker.

Kommunen har ansvar for å legge til rette for friluftsliv, og skal kartlegge mulige friluftsområder i hele kommunen. Kommunen skal behandle søknader om motorferdsel i utmark. Kommunen hadde ved utgangen av 2022 gitt 600 dispensasjoner for motorferdsel i utmark. Kommunen innvilger 50 % av søknadene om motorferdsel på snø. Det er en lavere andel enn i sammenligningskommunene.

Vurdering

Det kan generelt være risiko knyttet til saksbehandling og habilitet i behandling av søknader om motorisert ferdsel i utmark. Vi er likevel ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

Klima

Kommunene skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, og dessuten økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forbereder seg på og tilpasser seg til klimaendringene. Planene bør omfatte tiltak mot avskoging, og ev. tiltak for økt opptak av CO₂ i skog og andre landområder. Kommunens planer bør videre omfatte informasjon om klimagassutslipp, og om energisystem og forbruk av energi. Kommunen bør sette ambisiøse mål for utslippsreduksjoner og for effektivt energiforbruk.

Kommunen har utdatert klimaplan og har ikke utarbeidet klimabudsjett. Det blir lagt fram en forvaltningsrevisjon om kommunens klimaarbeid våren 2024.

Vurdering

Det er risiko knyttet kommunens klimaarbeid, men fordi det akkurat er gjennomført en forvaltningsrevisjon på området, mener vi at det ikke er hensiktsmessig med en ny forvaltningsrevisjon i denne perioden.

9.5. Vann og avløp

Kommunen skal sørge for en tilstrekkelig og sikker vannforsyning i samsvar med drikkevannsforskriften, og en miljømessig riktig avløpshåndtering i samsvar med forurensingsloven. Det er krav om internkontroll, og alle kommuner skal ha beredskapsplaner for drikkevannsforsyning.

Det er ventet at VA-nettets alder, utslipp og klimatiske endringer vil medføre behov for store investeringer. Manglende investeringer og vedlikehold kan føre til utrygg drikkevannsforsyning og fare for forurensning.

Investering og drift innenfor vannforsyning og avløp blir gebyrfinansiert i samsvar med reglene for selvkost. Det ble gjennomført forenklet etterlevelseskontroll (FEK) om selvkost på vann og avløp i 2022. Det ble ikke påpekt noen vesentlige mangler i kontrollen.

Store investeringsbehov og høye driftskostnader kan føre til økte gebyrer for innbyggerne. Tinn mener at det er behov for oppgradering av VA-nettet og dessuten at det er behov for bygging av nye renseanlegg. I økonomiplanperioden er det lagt 222 mill. kr til rehabilitering av VA-nettet, drøye 160 mill. kr til nye renseanlegg og 52 mill. kr til nytt vannbehandlingsanlegg.

Tinn har de siste årene fornyet mer av vann- og avløpsnettene enn gjennomsnittlig.

Tinn har lavere årsgebyr på vann og avløp enn sammenligningskommunene.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området i Tinn.

9.6. Renovasjon

Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. For å oppnå bedre ressursutnyttelse av avfall, beskytte miljøet og redusere klimagassutslipp er det krav om sortering og sorteringsgrad med ulike frister for ulike avfallsfraksjoner, f.eks. 50% av matavfallet skal være sortert ut innen 2025. Kommunen skal ha kunnskap om og dokumentasjon på oppnådd utsorteringsandel per år, samt oversikt over årlig mengde matavfall, park- og hageavfall og plastavfall som er utsortert og levert til materialgjenvinning. Kommunen må sørge for gode systemer og tiltak for å ivareta disse kravene.

Kommunens håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom et avfallsgebyr, som fastsettes på grunnlag av selvkostprinsippet.

Tinn kommune eier selv avfallsplass og har kontrakt med et lokalt firma om innsamling av avfall. Kommunen tar også imot næringsavfall. Dette er en kommersiell virksomhet, som skal organiseres adskilt fra husholdningsavfallet. En undersøkelse fra 2020, viste at bare 7 % av kommunene

hadde valgt å drive renovasjon selv. De øvrige kommunene hadde organisert renovasjonsordningen i ulike interkommunale samarbeidsordninger.

Tinn har høyere årsgebyr på renovasjon enn sammenligningskommunene. Kommunen leverer mindre avfall til gjenvinning enn sammenligningskommunene.

Vurdering

Kravene til sortering, håndtering og gjenvinning av avfall er store, og det kan være risiko knyttet til om alle krav følges, kanskje særlig fordi kommunen driver renovasjon selv. Det kan også være risiko knyttet til sorteringsgrad, måloppnåelse, informasjon og holdningsarbeid rettet mot innbyggerne. I og med at kommunen driver virksomhet rettet både mot husholdningsavfall og næringsavfall, kan det være risiko for kryssubsidiering mellom den markedsrettede virksomheten og selvkostvirksomheten. Vi mener det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om renovasjon. Det har ikke vært forvaltningsrevisjon om dette området i Tinn før.

9.7. Brann og feiervesen

Kommunen plikter å sørge for etablering og drift av et brannvesen. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende brannvernarbeidet innebærer bl.a. kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger, inkludert fritidsboliger.

Kommunen kan ta gebyr for tilsyn og feiing. Gebyret skal fastsettes etter selvkostprinsippet. Tinn har lavere gebyr enn sammenligningskommunene.

Brannvesenet i Tinn har en beredskapsavdeling og en tilsynsavdeling. Brannvesenet har 16 heltidsansatte og i tillegg flere deltidsansatte som har ulike vaktordninger. Tinn har høyere kostnader og bedre bemanning til brann og tilsyn per innbygger enn sammenligningskommunene. Ifølge kommunen er utfordringer med å rekruttere ansatte med rett kompetanse på alle nivå i brannvesenet. Dette har bla. ført at tilsyn ikke har blitt gjennomført som planlagt.

Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe som jobber med brannvern i verdensarvbyen Rjukan. I gruppa deltar verdensarvkoordinator, planavdelingen, brannvesenet og prosjektingeniør.

Vurdering

Det kan generelt være risiko knyttet til gjennomføring av tilsyn, dette kan også være en risiko i Tinn. Vi har likevel ikke funn som tilsier at tilsyn ikke blir gjennomført på et akseptabelt nivå i Tinn.

9.8. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Byggesak	Saksbehandling, klage ev. tilsyn

Renovasjon	Flere mulige vinklinger
-------------------	-------------------------

10. Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap

Eierskapskontroll er en kontroll av om kommunen utøver sitt eierskap i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll kan gjennomføres i kombinasjon med forvaltningsrevisjon i selskap.

Eierskapskontroll kan gjennomføres i interkommunale selskap (IKS), interkommunale politiske råd (IPR), i aksjeselskaper (AS) som er heleid av kommuner/fylkeskommuner alene eller sammen, i samvirke SA) og i kommunale oppgavefelleskap som er selvstendige rettssubjekt.

I forrige valgperiode ble det gjennomført eierskapskontroller/forvaltningsrevisjon i to selskap i Tinn:

- 426 007 Rjukan Næringsutvikling AS – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap (2020)
- 3818 404 Tinn Energi – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap (2023)

Tinn vedtok eierskapsmelding sist i februar 2024. Eierskapsmeldingen skal gjelde for perioden 2024-2028, og inneholder prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskapet og kommunens formål med eierskapet i selskaper.

Innspill til eierskapskontroller

Avtroppende kontrollutvalg har ikke gitt innspill til eierskapskontroller eller til forvaltningsrevisjon i selskap.

Vi har fått følgende innspill fra andre:

- Arena Kompetanse AS – drift og prioriteringer

10.1. Eierskapskontroller

Det er ulike utfordringer knyttet til eierstyringen av forskjellige organisasjonsformer og eierkonstellasjoner. Det er generelt risiko for at eierstyring ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet i folkevalgtoppfølgingen, at politisk nivå ikke får god nok informasjon om selskapene, og at eiersaker ikke blir godt nok forberedt og avklart politisk før møter i eierorganene.

Valg av styre er eiers viktigste oppgave. Hva som er en hensiktsmessig organisering av styrevalgprosessene kan variere for heleide og deleide selskaper, og også ut fra selskapenes størrelse, organisasjonsform og virksomhet. Forslag til styresammensetning fra selskapers valgkomiteer er generelt ofte er lite utredet og lite dokumentert.

En generell eierskapskontroll undersøker om kommunens eierskapsmelding og retningslinjer for eierstyring er i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring, om rutiner, retningslinjer og organisering av eierstyringen fungerer etter hensikten, og om bystyrets vedtatte retningslinjer for eierstyring blir etterlevd i praksis for et utvalg selskap. Vi anbefaler at også styrevalgprosesser tas med i en slik eierskapskontroll.

Eierskapskontrollene som ble gjennomført i forrige periode, fant at kommunens eierskapsmelding og eierstyring i alt det vesentligste, var i samsvar med krav og anbefalinger. Samtidig påpekte vi enkelte mangler og forbedringsområder. Kommunen har nå vedtatt ny eierskapsmelding.

I pkt. 10.2 foreslår vi forvaltningsrevisjon i selskap rettet mot Fjellab IKS og Fjellab AS. Dette bør også omhandle eierstyringen, og gjennomføres som en kombinert eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

10.2. Forvaltningsrevisjon i selskap

Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskap, enten alene eller i kombinasjon med eierskapskontroll. Prioriteringen av forvaltningsrevisjon i selskap (vesentligheten) er som regel avhengig av kommunens eierandel, organisasjonsform, selskapets virksomhet, betydning for kommunen, selskapets størrelse og økonomiske situasjon.

Det kan generelt være risiko for at kommunens selskaper ikke oppfyller lovkrav eller målsetninger knyttet til selskapsformen og/eller kjernevirksomheten, f.eks. kvalitetskrav til tjenestene. Forvaltningsrevisjon av kjernevirksomheten er mest aktuelt for selskap som skal utføre lovpålagte kommunale oppgaver eller sentrale innbyggerrettede tjenester.

Temaer som også kan være aktuelle, er selskapets drift, etterlevelse av selskapsregelverk og relevante retningslinjer fra eierstyringen (selskapsstyring), f.eks. regler om styreansvar og dokumentasjon, regler og retningslinjer om bærekraft og annet samfunnsansvar, personvern, HMS, miljøkrav, anskaffelser, offentlig støtte, korrupsjonsforebygging, etikk og varsling. Videre kan økonomistyring og rapportering være risikoområder. For morselskap i konsern er organisering og eierstyring av datterselskap også et aktuelt tema.

Ut fra et kost/nytte-perspektiv har vi innhentet begrenset informasjon om selskapene. Vi har derfor vurdert generell risiko for selskapene. Det innebærer at det vi angir hva *kan* være risiko, ikke at det faktisk er risiko. Vi har bare vurdert risiko for de selskapene som vi tenker er mest sentrale for kommunen.

Selskap	Vurdering av generell risiko
Tinn Energi Eier AS Har tre datterselskap og to datterselskaper	Risiko knyttet til drift i et ustabilt marked og forventning om avkastning og utbytte for kommunen. Risiko knyttet til konsernstyring.

	Eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen fra 2023 hadde fokus på konsernstyring og styrevalg. Flere mangler og svakheter ble påpekt.
Rjukan Næringsutvikling AS Har to datterselskaper.	Risiko knyttet til måloppnåelse, tilskuddsforvaltning og reglene om offentlig støtte. Eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen fra 2020 hadde bla. fokus på rapportering til eier og offentlig støtte. Enkelte mangler og svakheter ble påpekt.
Arena Kompetanse AS	Arbeids- og inkluderingsbedrift. Risiko knyttet til drift og selskapsstyring.
Fjellab IKS og Fjellab AS – under etablering	Risiko knyttet til drift, selskapsstyring og kryssubsidiering.

Fjellab er et kjemisk og mikrobiologisk laboratorium som er (har vært) organisert som interkommunalt samarbeid mellom Tinn, Vinje og Tokke. Samarbeidet leverer laboratorietjenester til samarbeidskommunene og til private. Samarbeidet skal nå omorganiseres i to selskap, ett IKS og ett AS. Den kommersielle virksomheten skal skje i aksjeselskapet.

Vi mener at det være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon av Fjellab IKS og Fjellab AS. En ev. forvaltningsrevisjonen bør se på drift, selskapsstyring og kryssubsidiering. Vi mener at det også bør omfatte eierstyring (eierskapskontroll). Forvaltningsrevisjonen/eierskapskontrollen kan være et samarbeidsprosjekt mellom de tre eierkommunene.

10.3. Aktuelle tema for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap

Tema	Vinkling/kommentarer
Fjellab IKS/Fjellab AS	Eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon. Kan gjennomføres i samarbeid med de andre eierkommunene. Bør gjennomføres i siste halvdel av perioden.

Vedlegg

Heleide aksjeselskap

Navn	Selskapets formål (forkortet)
Tinn Energi Eier AS med datterselskaper	Eie aksjer og forvalte eierskapet i Tinn Energi AS og Tinn Produksjon AS, samt å eie aksjer og forvalte eierskapet i andre selskaper.
Hardangervidda Nasjonalparksenter AS	Eie bygninger, utstillinger og inventar, og drive Hardangervidda Nasjonalparksenter i Tinn kommune.
Arena Kompetanse AS	En arbeidsmarkedsbedrift som skal tilby jobbsøker avklaring, kvalifisering og formidling gjennom individuell veiledning og rådgivning.
Rjukan Næringsutvikling AS med datterselskaper	Fremme industri- og næringsvirksomhet i Tinn kommune ved kjøp, oppføring, utvikling og drift av industri- og næringsbygg, og virksomhet som står i forbindelse med dette

Fjellab, som er organisert som et interkommunalt samarbeid etter gammel kommunelov § 27, er under omdanning. Virksomheten skal organiseres i to selskaper: Et interkommunalt selskap etter IKS-loven, med Tinn, Vinje og Tokke som deltakere (Fjellab Drift IKS), og et aksjeselskap for den kommersielle delen av virksomheten, der Tinn, Vinje og Tokke skal eie en tredjedel hver (Fjellab AS).

Aksjeselskap med private eiere/uten innsynsrett for kontrollutvalget

Navn	Selskapets formål (forkortet)	Eierandel
Krossobanen AS	Erverv og drift av gondolbane på Krosso med tilliggende eiendommer og virksomheter, drift av opplevelsessenter og aktiviteter samt eie og utleie av fast eiendom. Selskapet kan delta i andre selskaper som direkte eller indirekte fremmer turistnæringen i Tinn Kommune.	87 %

Rjukan Forretningsbygg AS	Bygging og drift av forretnings- og kontorbygg i Rjukan.	77 %
Gaustabanen AS	Bygging og drift av fjellbane og hva derved står i forbindelse. Selskapet kan også engasjere seg i andre foretagender.	41 %
Fjellvåken AS	Etablere et transportsystem i Møsvatn som er livsnerve for bosetting og utvikling av næring i området	31,6 %
Visit Rjukan AS	Utvikle, selge og markedsføre reisemålet Rjukan	19,6 %
Hovin Flerbrukshus AS	Eie og leie ut lokaler og bensinstasjon i Hovin.	11,6 %
Gausta Kvitåvatn Turistservice AS	Å bidra til utvikling av eksisterende og nye fellesaktiviteter og drift av disse i Gausta-Kvitåvatnområdet.	7,6 %
Biblioteksentralen SA	Tjenester og produkter til bibliotek	10 %
E134 Haukelivegen AS	Arbeide for veiutbygging	2,2 %
Tinn Billag AS	Person og godstransport, verksted	5,5 %

Kommunen oppgir i tillegg å ha små eierandeler i Norsk Hydro ASA, Norsk Skogindustri ASA, Yara International ASA, Equinor AS, Norsk Bane AS og Skien Dalen Skipsselskap AS.

Interkommunale selskap (IKS), kommunale oppgavefelleskap (KO) og interkommunalt politisk råd (IPR)

Navn	Formål (forkortet)	Eierandel	Øvrige deltakere
Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS	Sekretariat for kontrollutvalg.	2,6 %	Kommuner i Vestfold, Telemark og Agder
Vestfold og Telemark revisjon IKS	Revisjonstjenester	3 %	Kommuner i Vestfold og Telemark

Sør-Øst 110 IKS	Alarmsentral brann	1,9 %	Kommuner i Sørøst-Norge
IKA Kongsberg IKS	Legge til rette for effektiv gjennomføring av arkivloven	1,4 %	Svært mange kommuner og kommunale selskap
Kongsbergregionen IPR	Styrke regionen som en bærekraftig, attraktiv og konkurransedyktig region, basert på lokale fortrinn.		Flesberg, Hjartdal, Kongsberg, Nore og Uvdal, Rollag, Sigdal og Notodden
Kraftkompetanse KO	Ivareta interessene knyttet til bruk av vannkraft og naturressurser	23 %	Vestfold og Telemark fylkeskommune, Vinje, Tokke, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal og Hjartdal
Konsesjonskraftstyret for Telemark – kommunalt oppgåvefelleskap	Konsesjonskraftomsetning for Telemark Fylkeskommune og kommunene Tokke, Vinje, Tinn, Hjartdal, Fyresdal, Kviteseid, Seljord og Nissedal. Kommentar: Tinn tar sin konsesjonskraft ut av oppgavefelleskapet fra 2026.	11,11 %	Vestfold og Telemark fylkeskommune, Fyresdal, Hjartdal,

			Kviteseid , Nissedal, Seljord, Tinn, Tokke og Vinje
--	--	--	--

Annet interkommunalt samarbeid – ikke selvstendige rettssubjekt

Navn	Oppgaver/formål	Organisasjonsform	Øvrige deltakere
Notodden, Hjartdal og Tinn barnevernstjeneste	Barnevernstjeneste	Administrativt vertskommunesamarbeid	Notodden og Tinn
Kommunalt oppgavefelleskap for klima og miljøberedskap i Telemark	Ivareta beredskap mot akutt forurensing og skogbrann	Kommunalt oppgavefelleskap	Alle kommuner i Telemark
Krisesenteret i Telemark	Krisesenter for voldsutsatte	Administrativt vertskommunesamarbeid	Alle kommuner i Telemark bortsett fra Notodden
Barnevernsvakten i Telemark	Krise- og akuttberedskap for barneverntjenesten, og felles vaktjeneste utenom kontortid.	Administrativt vertskommunesamarbeid	Alle kommunene i Telemark
Kongsbergsregionens kommunale oppgavefelleskap for tjenesteutvikling	Skal levere tjenester til deltakerne i hht. vedtatt handlingsplan.	Kommunalt oppgavefelleskap	Kongsberg, Hjartdal, Notodden, Flesberg, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal
Responscenteret	Responscenteret er et digitalt alarmmottak og kompetansesenter for velferdsteknologi.	Administrativt vertskommunesamarbeid	Kongsberg, Notodden m fl.
Kongsbergregionen IKT Drift	Interkommunalt IKT-samarbeid	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal, Tinn, Kongsberg, Flesberg,

			Rollag, Nore og Uvdal, Sigdal og Krødsherad
Regionalt samarbeid om tilsyn og ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven	Oppgaver knyttet til tilsyn og ulovlighetsoppfølging	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal, Tinn, Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, og Sigdal
Kommuneadvokaten i Kongsbergregionen	Bygge erfaring for deltakerne	Kommunalt oppgavefelleskap	Sigdal, Rollag og Flesberg

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no

24: 4026 400